

Το μέλλον της ελληνικής βιομηχανίας

Του ΠΑΝΟΥ ΛΩΛΟΥ*

Το διεθνές περιβάλλον επηρεάζει πολλαπλώς τη μορφή που η ελληνική βιομηχανία θα λάβει στο μέλλον. Ο προστατευτισμός ως πρακτική άσκηση πολιτικής και οικονομικής ισχύος και η αυξανόμενη οικονομική ανάπτυξη χωρών της Ασίας με ταυτόχρονη μεταφορά πλούτου στο δυτικό ημισφαίριο, λειτουργούν ως ανακόμματα για τη βιομηχανική ανάπτυξη περιφερειακών οικονομιών όπως η ελληνική. Η κοινή αγορά που σχηματίζεται από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. αντισταθμίζει μερικώς το αντικειμενικά μικρό μέγεθος της ελληνικής οικονομίας και προσφέρει παράλληλα σημαντικές δυνατότητες εξέλιξης και ανάπτυξης εφόσον υπάρχει κατάλληλη στόχευση εκ μέρους των επιχειρήσεων. Η ανθεκτικότητα της ελληνικής βιομηχανίας κατά τα χρόνια της έντονης απομειώσεως του ΑΕΠ της χώρας μας θα πρέπει να αποτελεί όχι μόνο αιτία ικανοποίησης αλλά και αφορμή για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων ως προς το μέλλον της.

Η βιωσιμότητα και πολύ περισσότερο η επιτυχία της ελληνικής βιομηχανίας μπορεί να εξασφαλιστεί μέσω τριών βασικών αρχών που διέπουν όχι μόνο την οικονομία και τις επιχειρήσεις αλλά και κάθε άλλη δραστηριότητα.

Η εξειδίκευση

Το μέγεθος της ελληνικής οικονομίας σε συνδυασμό με το μέγεθος της εγχώριας αγοράς δεν δικαιολογεί πολυπραγμοσύνη ως προς τα παραγόμενα προϊόντα, αφού είτε δεν μπορούν να διατεθούν εύκολα σε καθορισμένα δίκτυα εφοδιαστικής αλυσίδας με ενθυλάκωση του αντίστοιχου περιθωρίου κέρδους είτε απαιτούν συμπύκνωση του περιθωρίου κέρδους λόγω έντονου ανταγωνισμού στις αγορές του εξωτερικού. Η εξειδίκευση σε συγκεκριμένα προϊόντα επιφέρει σταδιακά μείωση του κόστους παραγωγής, βελτίωση της ποιότητας, αύξηση της τεχνολογίας, στοχευμένες επενδύσεις και τελικούς εμπέδωση μιας ισχυρής

ταυτότητας σε επίπεδο εταιρείας και προϊόντος, πράγμα που σταδιακά εξυπηρετεί και το country branding. Η εξειδίκευση της ελληνικής βιομηχανίας μπορεί να καταγράψει σημαντική υπεραξία για την εθνική οικονομία, εφόσον αποτελέσει μέρος αλυσιδών αξίας που αξιοποιούν και άλλους δραστήριους κλάδους της, όπως μπορεί να συμβεί με την επεξεργασία και τυποποίηση τροφίμων, η οποία βρίσκεται ανάμεσα στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας και σε άλλους κλάδους του δευτερογενούς και του τριτογενούς και συγκεκριμένα αυτού της συσκευασίας και των υπηρεσιών αποθήκευσης και μεταφορών.

Σε αγορές μικρού βάθους ή μικρής ζήτησης η εξειδίκευση προβάλλει ως αναγκαιότητα μιας και αν, για παράδειγμα, δεν μπορούν

Η κοινή αγορά της Ε.Ε. αντισταθμίζει μερικώς το αντικειμενικά μικρό μέγεθος της ελληνικής οικονομίας.

να αναπτύξουν αυτοκινητοβιομηχανία μπορούν να εξειδικευθούν στην παραγωγή εξαρτημάτων για αυτήν.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα

Η εξειδίκευση συνδέεται άρρηκτα με το συγκριτικό πλεονέκτημα που οφείλει να έχει μια βιομηχανία εφόσον θέλει να είναι διεθνώς ανταγωνιστική. Το συγκριτικό πλεονέκτημα μιας βιομηχανικής επιχείρησης ή ενός βιομηχανικού προϊόντος είναι το καλύτερο αντίδοτο στον προστατευτισμό και στις οικονομικές διακυμάνσεις σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Αποτελεί επίσης παράγοντα ανάπτυξης και ανάδειξης και άλλων δυνάμεων που σχετίζονται με τη λειτουργία των επιχειρήσεων που διαθέ-

Η ανθεκτικότητα της ελληνικής βιομηχανίας κατά τα χρόνια της έντονης απομειώσεως του ΑΕΠ της χώρας μας θα πρέπει να αποτελεί όχι μόνον αιτία ικανοποίησης, αλλά και αφορμή για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων ως προς το μέλλον της.

των συγκριτικά πλεονεκτήματα όπως οι προμηθευτές –και ειδικά οι εγχώριοι– και οι αποδέκτες των προϊόντων αυτών, όταν δεν είναι οι τελικοί αλλά ενδιάμεσοι μεταπομπές. Στην Ελλάδα υφίστανται κλάδοι με συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα όπως ο εξορυκτικός, ο μεταλλουργικός και ο φαρμακευτικός λόγω αυξημένου παραγωγικού διαθέσιμου υψηλής ποιότητας που έχει σχηματιστεί διαχρονικά, καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού και αυξημένης τεχνολογίας. Αντίστοιχα, συγκριτικά πλεονεκτήματα όμως λείπουν να αποκτήσουν και νέοι κλάδοι όπως ο ενεργειακός, και μάλιστα αυτός των ανανεώσιμων πηγών, που μέσω των διασυνδέσεων μπορεί να καταστεί ακόμη περισσότερο ανταγωνιστικός. Συ-

γκριτικά πλεονεκτήματα δεν αποτελούν μόνο τα χαμηλά κόστη παραγωγής, οι οικονομίες κλίμακος, η γεωγραφική θέση ή τα δίκτυα διανομής αλλά και η διαφοροποίηση, εφόσον αφορά προϊόντα που απευθύνονται σε ιδιαίτερη αγορά με υψηλής αξίας αγοραστική δύναμη ή βιομηχανικά προϊόντα ιδιαίτερων τεχνικών χαρακτηριστικών, ικανών να προσφέρουν σημαντική υπεραξία χρηματικού κέρδους στον παραγωγό τους.

Οι συμπράξεις

Η καλλιέργεια και η προβολή ενός ισχυρού εθνικού βιομηχανικού branding, που μπορεί να δώσει γεωμετρικής κλίμακας ώθηση σε μια περιφερειακή οικονομία, δύναται να γίνει πραγματικότητα εφόσον εγχώριες επιχειρήσεις

ντας τον ενάρετο κύκλο της βιομηχανικής δραστηριότητας μιας χώρας που τα διαθέτει. Η μεταφορά τεχνολογίας και η δυνατότητα εισόδου σε νέες αγορές ή αγορές προστιθέμενης αξίας έστω και έμμεσα, καλλιεργεί μια κουλτούρα ανάπτυξης που ωφελεί με βεβαιότητα τις εγχώριες επιχειρήσεις, δημιουργώντας σημαντικές προοπτικές. Η αμυντική βιομηχανία, η ναυπηγοεπισκευαστική και η βιομηχανία παραγωγής δομικών υλικών είναι κατεξοχήν κλάδοι της ελληνικής οικονομίας με αντίστοιχες δυνατότητες, δεδομένης της εσωτερικής ζήτησης και της γεωγραφικής εγγύτητας με χώρες που δεν διαθέτουν αντίστοιχους κλάδους ή που έχουν υψηλό κόστος εισόδου σε αυτούς.

Με δεδομένη την ισχυρή βιομηχανική ανάπτυξη που παρατηρείται στις πλέον πρόσφατες χώρες-μέλη της Ε.Ε. – ως αποτέλεσμα μετεγκατάστασης βιομηχανικών μονάδων από τις παλαιότερες και πλέον ανεπτυγμένες χώρες-μέλη, τη γειτονική Τουρκία, τις χώρες του Περσικού Κόλπου και ακόμη περισσότερο την Ασία, η χώρα μας δεν διαθέτει αρκετό χρόνο προσαρμογής στις νέες συνθήκες οι οποίες ήρθαν για να παραμείνουν. Η συνδυαστική ευδωμία και των τριών προαναφερόμενων αρχών μπορεί να καταστήσει την ελληνική βιομηχανία όχι μόνο βιώσιμη αλλά και τομέα της οικονομίας με σημαντικότατα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Η πρωτοβουλία ανήκει σαφώς στις επιχειρήσεις, αλλά το μέλλον της ελληνικής βιομηχανίας δεν μπορεί παρά να είναι εθνική υπόθεση και ως προς αυτό απαιτούνται εθνικές συναινέσεις και έμπρακτη βούληση από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές. Η συγχυρία στο εσωτερικό και στο εξωτερικό της χώρας είναι ευνοϊκή και η ευκαιρία πρέπει να αξιοποιηθεί.

* Ο κ. Π. Λώλος είναι μέλος του Δ.Σ. της Ελληνικής Παραγωγής - Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη.